

Halo Kosmos, Tesla zove, javi se!

Halo Tesla, kosmos zove, čujemo te!

„Ako budem imao sreće da ostvarim barem neke od svojih ideja, to će biti dobročinstvo za celo čovečanstvo. Ako se te moje nade ispune, najslađa misao biće mi ta da je to delo jednog Srbina”, deo je Teslinog govora u vreme jedine posete Beogradu 1892. godine.

Šta reći o Nikoli Tesli da to već nije rečeno ili napisano, a što je razumljivo „normalnom“, obrazovanom Zemljaninu, o onim drugim i da ne govorimo.

Svima je dobro poznato njegovo detinjstvo u Smiljanima, u Liki. Njegov otac Milutin, pravoslavni sveštenik, pesnik i književnik je za to vreme posedovao izuzetno bogatu biblioteku, iz koje je Tesla upijao prva znanja. Teslina majka Georgina-Đuka, rođena Mandić, naizust je svojoj deci govorila dragulje srpske epske poezije, a od nje je, po svedočenju mnogih, u svog mlađeg sina usadila istraživački gen. Tesla je imao starijeg brata Daneta i sestre Angelinu i Milku i mlađu Maricu. Smrt njegovog brata Daneta, koji je poginuo kada je Tesli bilo pet godina, često se navodi kao razlog zašto Tesla u početku nije imao očev blagoslov za školovanje na tehničkoj školi u Gracu, koju će kasnije ipak upisati.

Njegovo školovanje započeto u Gospiću i Rakovcu kraj Karlovca, nastavilo se studijama na Politehničkoj škola u Gracu i Pragu, i to su godine u kojima se mešaju mladalačke „slabosti“ sa genijalnim vizijama. Ove druge će se početi ostvarivati pošto Tesla prevaziđe prve.

Poznato je gotovo sve i o prvom oficijelnom Teslinim službovanju u Budimpešti, u “Američkoj telefonskoj kompaniji”, potom u Parizu, gde radi za Edisonovu kompaniju, na poslovima unapređenja električne opreme. Prilikom jednog krajnje odgovornog zadatka, osposobljavanja jednosmerne centrale za doček nemačkog cara, koji je uspešno obavio, otvorila su mu se vrata Amerike. Njegovu genijalnost prepoznao je Čarls Bečelor, nadređeni u kompaniji i direktno ga preporučio Tomasu Edisonu. Edison mu daje posao u svojoj kompaniji “Edisonove mašine” u Njujorku. Do njihovog razlaza dolazi posle krakog vremena zbog Teslinog “nerazumevanja američkog humora”. Nije dokazano da je 1915. godine Tesla odbio Nobelovu nagradu iz razloga što je bio nominovan zajedno sa Edisonom. Tesla je dva puta bio nominovan za Nobelovu nagradu, 1915. i 1937. godine, ali istu nikada nije dobio. Tim povodom je izjavio da će svi njegovi pronalasci ostati zabeleženi u svetskoj stručnoj literaturi i da će za čovečanstvo biti vredniji od svih Nobelovih nagrada u narednih hiljadu godina, čime je bio u pravu.

Dosta se zna i o jedinom Teslinom boravku u Beogradu, od 1. - 3. juna 1892. године, koji je usledio na poziv Đorđa Stojanovića, njegovom susretu sa kraljem Aleksandrom Obrenovićem. Tom prilikom Nikola Tesla je odlikovan ordenom Svetog Save drugog reda, pošto je bio američki građanin. Manje je poznato da je Tesla tada upoznao Jovana Jovanovića Zmaja, koji mu je pročitao svoju pesmu, „Pozdrav Nikoli Tesli” i dolasku mu u Beograd“. Dirnut trenutkom, lepotom pesme i Zmajem kao pesnikom i čovekom, veliki naučnik je prišao velikom pesniku i poljubio ga, po dobrom starom srpskom običaju, u znak poštovanja, u ruku.

Vrativši se u Ameriku Nikola Tesla je prionuo na prevođenje desetak Zmajevih pesama. Time čika Jova Zmaj postaje prvi srpski književnik čije su pesme prevedene i objavljene u SAD. Tesla konstruiše, u čast novog prijateljstva i “Svetlosnog Zmaja”, ćirilčno napisan nadimak slavnog pesnika, prototip potonjih neonskih reklama. To prijateljstvo, potpomognuto genijalnim Mark Tvenom, trajaće koliko i njihovi životi.

Nikola Tesla se smatra pronalazačem radija, električnog asinhronog motora sa polifonim alternatorom, prenosa električne energije naizmeničnom strujom, generatora frekvencije od 15 kiloherca, a slike Teslinih eksperimenata iz Kolorado Springsa bile su i ostale predmet urbanih legendi. Tesla je eksperimentisao sa daljinskim upravljanjem, postavio temelje teleautomatike...

Nikola Tesla se nalazi na popisu 100 najznamenitijih Amerikanaca.

U Beogradu je 1936. godine osnovan Elektrotehnički institut “Nikola Tesla”, a 5. decembra 1952. godine u Krunskoj 51, osnovan je Muzej Nikole Tesle. Urna sa Teslinim posmrtnim

ostacima se od 1957. godine nalazi u Muzeju. Kompletna arhivska građa iz njegove zaostavštine je 16. oktobra 2003. godine upisana u registar Uneska, Pamćenje sveta. Republika Srbija je od 2010. godine, dan Teslinog rođenja, 10. jul proglasila Danom nauke.

Grupa entuzijasta i naučnika godinama pokušava da sprovede ideju izgradnje Inovativno-razvojnog centra Teslinog tornja, koji bi poput bastiona znanja, nauke i prosperiteta krasio srpsku prestonicu i koji bi na neki način bio oduživanje duga velikom naučniku i zalog budućim generacijama da idu tragom najvećeg genija.